

U oktobru 2022. godine cene električne energije u Evropi nastavile su da padaju, pošto su cene gasa pratile trend pada, podržan činjenicom da su ministri EU intervenisali na energetskom tržištu kako bi ograničili rastuće cene energije. Sve evropske zemlje beleže niže cene električne energije nakon što su ministri energetike EU odobrili mere za rešavanje problema visokih cena energije u kombinaciji sa odgovarajućim nivoom prirodnog gasa u skladištima.

Štaviše, cene električne energije u Evropi pale su sa maksimalnih nivoa zahvaljujući blagom vremenu i višemesečnim naporima za punjenje skladišta gasa uoči zime i zamenu ruskih isporuka.

Evropa je zabeležila ove godine najtopliji oktobar u istoriji - temperature su bile za skoro 2°C iznad proseka tokom perioda 1991-2020.

Cene električne energije su u oktobru značajno pale na svim tržištima Jugoistočne Evrope. Grčko tržište je bilo najskuplje u regionu, sa prosečnom mesečnom cenom od 232,8 evra po MWh.

Potrošnja električne energije je značajno pala u Grčkoj i Hrvatskoj, kako je preovladalo toplo vreme. S druge strane, centralni deo regiona JIE imao je veću potražnju za električnom energijom. Najveći pad potražnje za električnom energijom zabeležen je u Hrvatskoj - za 41,8%.

Proizvodnja iz varijabilnih obnovljivih izvora energije porasla je u oktobru u polovini zemalja Jugoistočne Evrope, poput Grčke, Mađarske i Srbije, što se pripisuje većem solarnom zračenju i snažnom vetru. Druge zemlje su registrovale smanjenu proizvodnju iz obnovljivih izvora - Bugarska, Rumunija i Hrvatska, pri čemu je Hrvatska bila svedok najvećeg procentualnog pada od 26,35% u odnosu na septembar 2022. godine.

Proizvodnja hidroenergije bila je znatno niža u Grčkoj i Hrvatskoj, jer je oktobar bio mesec sa malo padavina.

Kako su evropske spot cene gasa pratile trend pada tokom oktobra, to je uticalo na veleprodajne cene električne energije. Većina zemalja je smanjila prekogranične protoke električne energije kako bi se prilagodile nižoj potražnji za električnom energijom, ali pojedine zemlje su povećale neto uvoz kako bi nadoknadile nižu proizvodnju iz obnovljivih izvora.

Grčka

U oktobru su spot cene električne energije u Grčkoj značajno pale na mesečni prosek od 232,8 evra po MWh, što je za 44,2% manje u odnosu na septembar i za 17,3% više u odnosu na oktobar 2021.

Prosečna spot cena je u septembru iznosila 416,9 evra po MWh, u avgustu 436,5 evra po MWh a u julu 338,1 evro po MWh.

Spot cena iz meseca u mesec beleže pad, za šta se najviše može zahvaliti blagom vremenu u oktobru, koje je u kombinaciji sa naporima da se smanji potrošnja električne energije izvršilo

silazni pritisak na potražnju za električnom energijom, a time i na cene električne energije. Prosečne dnevne spot cene električne energije su se povukle ispod nivoa od 350 evra po MWh, sa izuzetkom 3. i 11. oktobra i kretale su se između 107 i 379 evra po MWh tokom čitavog meseca.

Volumen na berzi HENEX tokom oktobra pao je za 6,4% u odnosu na septembar 2022. godine, a takođe je manji za 6,4% u odnosu na oktobar 2021. godine.

Bugarska

U Bugarskoj, prosečna spot cene električne energije u oktobru povukla se na 206,08 evra po MWh, što je za 45,2% manje nego u septembru i za 9,3% više nego u oktobru 2021.

Bugarska je 10. oktobra zabeležila najvišu dnevnu prosečnu spot cenu od 357,24 evra po MWh, koja je vođena većom potražnjom za električnom energijom tog dana.

Proizvodnja energije iz elektrana na ugalj i nuklearnih elektrana je smanjena u oktobru dok je povećana hidro proizvodnja, dostigavši 203,8 GWh. Mesečne količine električne energije kojom je trgovano na IBEX su smanjene za 18% u odnosu na septembar, a takođe su bile niže za 7,2% u odnosu na oktobar 2021. godine, što je odraz smanjene likvidnosti IBEX.

Rumunija

U Rumuniji, prosečna mesečna spot cena električne energije je smanjena u oktobru, prateći regionalni trend. Potražnja za električnom energijom je porasla za 2,3% u odnosu na septembar, dok je proizvodnja iz obnovljivih izvora i uglja smanjena za 15,7%, odnosno 7,6%. Proizvodnja hidro energije beleži veće vrednosti u odnosu na septembar za 13,7%.

Prosečna mesečna spot cena električne energije formirana je na 206,17 evra po MWh - niža je 45,5% u odnosu na septembar 2022. godine i povećana za 7,2% u odnosu na septembar 2021. Najviša dnevna prosečna spot cena zabeležena je 11. oktobra - 357,24 evra po MWh. Mesečni obim trgovine električnom energijom na berzi OPCOM berzi smanjen je za 2,3% u odnosu na septembar 2022. godine, odnosno za 7,9% u odnosu na oktobar 2021. godine.

Mađarska

Spot cene u Mađarskoj su pale usled nižih cena gasa, posebno u prvoj polovini oktobra, pošto je smanjen rizik od nestašica gasa. Potražnja za električnom energijom u Mađarskoj porasla je u oktobru za 4% u odnosu na septembar zbog toplog vremena na početku grejne sezone.

Prosečna spot cena pala je za 50,4% u odnosu na prethodni mesec, na 194,05 evra po MWh. To je takođe za 1,6% manje nego pre godinu dana, u oktobru 2021. Najviša dnevna prosečna spot cena zabeležena je 4. oktobra - 312,27 evra po MWh, što je uzrokovano većom potražnjom za električnom energijom tog dana.

Volumen trgovine na HUPX smanjen je za 1,5% u poređenju sa septembrom, odnosno za 26,9% u odnosu na oktobar 2021. godine, što odražava smanjenje likvidnosti tržišta iz godine u godinu.

Srbija

Srpska spot cena električne energije u oktobru je pala kao posledica nižih cena gasa nakon popunjavanja skladišta gasa. Domaća potrošnja električne energije porasla je u odnosu na septembar (+10,3%), a neto izvoz električne energije je povećan na 91,4 GWh, kao rezultat povećanja proizvodnje iz obnovljivih izvora. Domaća proizvodnja na ugalj je tokom oktobra porasla na 1.939,5 GWh (+6,9%).

Spot cene električne energije su pale, podstaknute nižim cenama na regionalnom tržištu gasa, na mesečni prosek od 204,59 evra po MWh, što je za 48,3% manje u odnosu na septembar 2022. Spot cena je porasla za 1,6% na godišnjem nivou. Najviša dnevna prosečna spot cena registrovana je 4. oktobra - 328,83 evra po MWh. Količina električne energije kojom je trgovano na SEEPEX-u pala je za 2% u odnosu na septembar 2022, dok je međugodišnji obim spot tržišta porastao za 3,5%.

Hrvatska

U Hrvatskoj su cene gasa pratile trend pada u oktobru, odražavajući olakšano snabdevanje, što je dovelo do smanjenja domaćih spot cena za 49,9% u odnosu na septembar.

Veleprodajne cene električne energije dostigle su 196,8 evra po MWh, što je za 2,8% manje u odnosu na oktobar 2021.

Takođe, značajno je smanjena potražnja za električnom energijom, za 41,8%, zbog toplog vremena u regionu, vršeci pritisak na smanjenje domaćih cena električne energije.

Neto uvoz električne energije se smanjio na 419 GWh (za 17% u odnosu na oktobar). Najviša dnevna prosečna spot cena električne energije zabeležena je 4. oktobra - 305,95 evra po MWh. Volumen na CROPEX porastao je za 20,6% u odnosu na septembar, a takođe je CROPEX zabeležio međugodišnji mesečni rast obima spot tržišta za 0,28%.